

انواع اهداف آموزشی

• اهداف آموزشی را بطور کلی می توان به ۳ دسته تقسیم نمود:

- (1) **اهداف کلی:** اهدافی هستند که حالت کلی و مبهم داشته و از چند هدف جزئی تشکیل شده اند. مثلاً: آشنایی دانشجویان با اهداف آموزشی.
- (2) **اهداف جزئی:** اهدافی هستند که حالت صریح و روشن داشته و قابل اندازه گیری هستند. مثلاً: فراگیر بتواند در مورد اهداف آموزشی توضیح دهد.
- (3) **اهداف رفتاری:** هدف جزئی که دارای سه جزء اساسی رفتار، شرایط و معیار باشد را هدف رفتاری می گوئیم. مثلاً فراگیر بتواند در حضور سایر دانشجویان و با استفاده ویدئو پروژکتور (شرایط) در مدت ۲۰ دقیقه (معیار) اهداف آموزشی را توضیح دهد (رفتار).

طبقه بندی اهداف آموزشی

- یکی از انواع طبقه بندیها برای اهداف آموزشی ، طبقه بندی آنها بر اساس حیطه یادگیری است که توسط بنیامین بلوم و همکاران مطرح شده است. در این طبقه بندی اهداف آموزشی در سه حیطه شناختی ، عاطفی و روانی حرکتی قرار می گیرند.
- در حیطه شناختی اهدافی قرار می گیرند که محتوای آنها عمدتاً جنبه نظری داشته و یادگیری آنها مستلزم فعالیتهای صرف ذهنی و عقلانی است. نظیر محتوای مربوط به دروس ریاضی ، تاریخ ، ادبیات و ...

- حیطه عاطفی ، اهدافی را در بر می گیرد که محتوای مربوط به آنها جنبه نگرشی داشته و بطور کلی در ارتباط با ارزشهاست ، نظیر دروس دینی ، اخلاق یا بخش عمده ای از علوم اجتماعی.
- حیطه روانی حرکتی اختصاص به آموختن مهارتها دارد.

حیطه شناختی

• در این حیطه سطوح مختلفی از یادگیری قرار دارد که از ساده به پیچیده عبارتند از :

(1) **آگاهی (دانش):** یادگیری در سطح آگاهی مستلزم توانایی بخاطر سپردن مطالب و به یاد آوردن آنها بدون هرگونه تغییر است. مانند به یاد آوری نامها ، شماره تلفنها و...

(2) **ادراک یا فهمیدن:** یادگیری در این سطح مستلزم توانایی بخاطر سپردن و درک مطالب و ارائه آنها با عبارات و جملاتی می باشد که شخص خودش می سازد.

- (۳) **کاربرد:** مستلزم توانایی بکار بستن مفاهیم کلی ، اصول ، فرمولها، روشها و دستورالعملها در شرایط خاص و معین نظیر حل مسئله ریاضی است.
- (۴) **تجزیه و تحلیل:** مستلزم توانایی تجزیه و خرد کردن مطالب به اجزاء تشکیل دهنده آنها و مشخص کردن روابط میان اجزاست.
- (۵) **ترکیب:** مستلزم توانایی اتصال و به هم گره زدن اجزا و عناصر جداگانه ، همراه با نتیجه ای جدید و بدیع است.
- (۶) **ارزشیابی یا قضاوت:** مستلزم توانایی نقد آثار و نظریات با استفاده از معیارهای درونی و بیرونی است.

Higher Order Thinking Skills

Evaluation

Synthesis

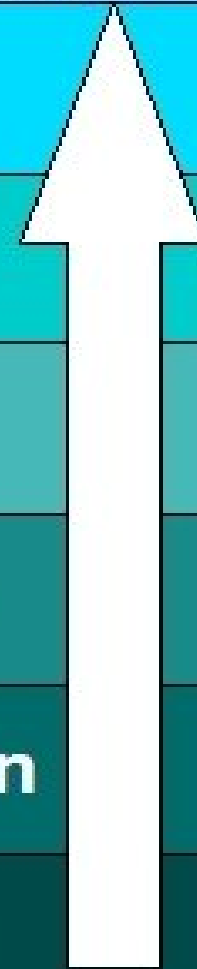
Analysis

Application

Comprehension

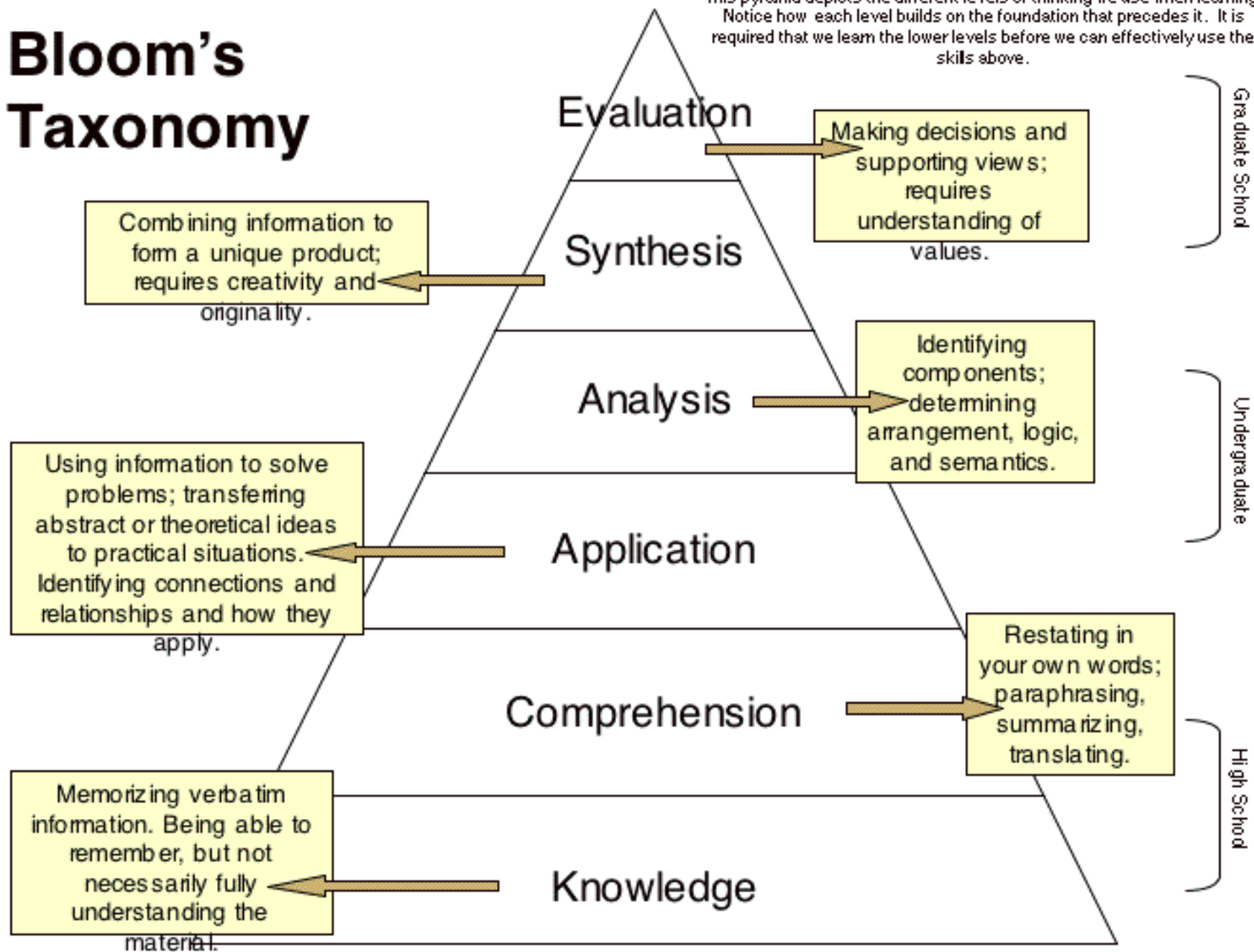
Knowledge

Lower Order Thinking Skills

Bloom's Taxonomy

This pyramid depicts the different levels of thinking we use when learning. Notice how each level builds on the foundation that precedes it. It is required that we learn the lower levels before we can effectively use the skills above.

حیطه عاطفی

- به منظور عقیده مند کردن یک فرد نسبت به طرز فکر و یا ارزشی خاص ، می بایست ۵ مرحله زیر را به ترتیب پشت سر گذاشت:
 - (۱) **مواجهه با موضوع** : می توان به روشهای مختلف نظیر کتبی ، شفاهی ، نمایش فیلم و... افراد را با موضوع مورد نظر مواجه ساخت.
 - (۲) **پاسخ دادن** : فراگیر نسبت به طرز فکر یا ارزش مورد نظر از خود عکس العملهای مختلف نشان می دهد.
 - (۳) **ارزش گذاری** : ارزش مورد نظر از طرف فرگیر پذیرفته می شود و سرانجام نسبت به آن نوعی تعهد پیدا می کند.

- (۴) سازماندهی: فراگیر جای مناسبی را در میان ارزشهای قبلی خود برای ارزش جدید می یابد.
- (۵) تبلور شخصیت: فراگیر به جایی رسیده است که ارزش مورد نظر در رفتار وی انعکاس دائمی پیدا می کند و برای بروز رفتار هیچ فرد مراقبی لازم نیست.

CHARACTERIZATION BY VALUE SET

to revise, to require, to be rated
high in the value, to avoid, to
resist, to manage, to resolve

ORGANIZATION

to discuss, to theorize, to
formulate, to balance, to examine

VALUING

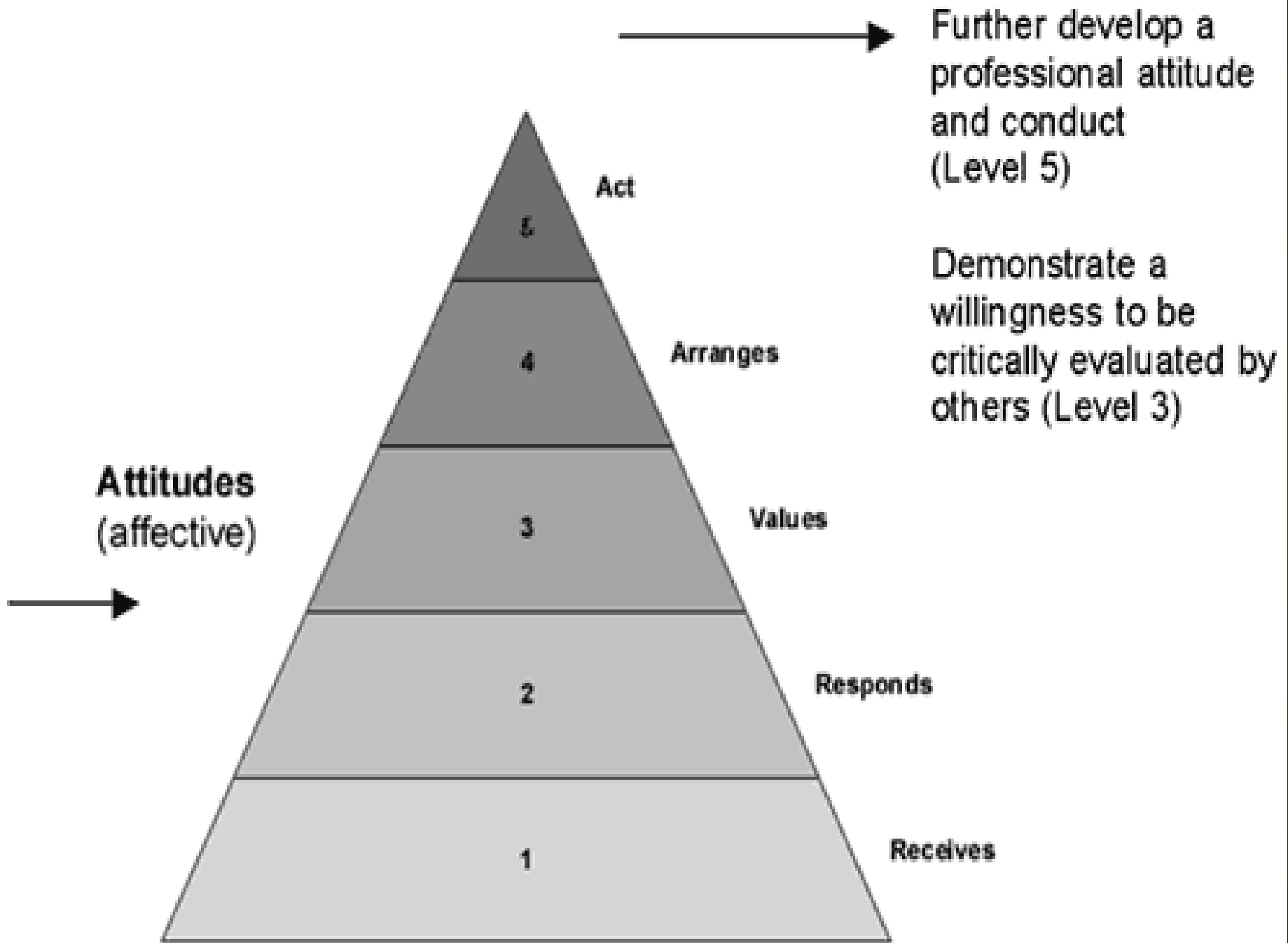
To increase measured proficiency
in, to subsidize, to support, to
debate

RESPONDING

to comply with, to follow, to
commend, to volunteer, to spend
leisure time, to acclaim

RECEIVING

to differentiate, to accept, to listen
for, to respond to

حیطه روانی حرکتی

- رساندن فراگیر به حد مهارت در آموزشهای عملی ، مستلزم گذراندن مراحل زیر توسط اوست:

(۱) **آمادگی و تقلید**: فراگیران باید به سه نوع آمادگی دست یابند. آمادگی ذهنی که طی آن فراگیران را می بایست بطور نظری در جریان مهارت قرار دهیم. آمادگی فیزیکی که طی آن نحوه استفاده از قسمت‌های مختلف بدن و طرز قرارگیری آنها را در هنگام مهارت توضیح دهیم. و آمادگی عاطفی که طی آن باید مواردی نظیر فایده و کاربرد مهارت را که منجر به انگیزش آنها می شود برایشان توضیح دهیم. پس از کسب این سه نوع آمادگی ، مهارت را به دقت توضیح داده و از آنها می خواهیم که اجرای آن را تقلید کنند.

- (۲) **اجرای مستقل** : در حالی که یاری مستقیم مربی از میان رفته است ولی نظارت او ادامه دارد ، فراگیر به اجرای مهارت می پردازد.
- (۳) **سرعت و دقت** : فراگیر را با راهنمایی ، تکرار و تمرین به جایی می رسانیم که اجرای او ، سرعت و دقت کافی را داشته باشد.
- (۴) **هماهنگی حرکات** : با راهنمایی و تمرین و تکرار، او را به مرحله ای می رسانیم که بتواند چند پاره مهارت را بطور همزمان انجام دهد.
- (۵) **عادی شدن** : در این مرحله فراگیر بدون اینکه در جریان اجرا به فرایند فکر کند به اجرای مهارت می پردازد.

Highest level

Complex Overt
Response

Performing
automatically with
facility/ habitually

Mechanism

Acting without
assistance

Guided
Response

Performing a task with
assistance

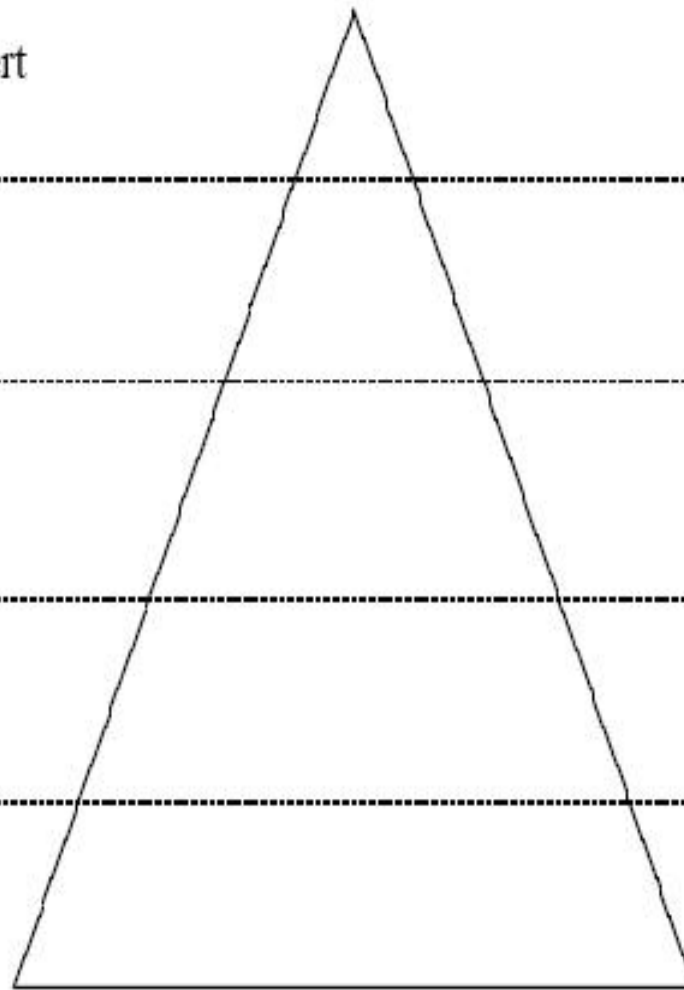
Set

Getting ready to
perform

Perception

Observing behaviours
involved in a task

Lowest level

Source: Rothwell, W. and Kazanas, H. Human Resource Development: A Strategic Approach

خدایا حکمت قدمهایی که برایم برمی داری، بر من آشکار ساز
تا درهایی که به رویم می کشایی، ندانسته بندم
و درهایی که به رویم می بندی، به اصرار نکشایم!

Behesht Group

My Dearest God!
Reveal to me the understanding behind the steps you take for me,
So that I wouldn't close the doors you open for me,
neither would I insist you open the ones you've thought best to close on me

Behesht Group.com